

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlano naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Grofica Potocki za pomiloščenje Sičinskega.

DUNAJ 2. „Poljska korespondenca“ poroča, da je udova pok. namestnika grofa Potockega pismono prošila cesarja, naj pomilosti Sičinskega, ki je bil obsojen na smrt.

Osemdesetletnica rojstva dr. Ungerja.

IŠL 2. Cesar je danes po kabinetskem ravnanju pl. Schieslu čestital predsedniku državnega sodišča, tajnemu svetniku dr. Josipu Ungerju, povodom njegovega 80. rojstnega dne.

Pokojninsko zavarovanje na starost na Angleškem.

LONDON 2. Spodnja zbornica je pričela včeraj razpravo zakona o pokojninskem zavarovanju na starost. Vlada je vsprejela nekoliko popravkov.

Maroko.

KOLIN 2. „Köln. Zeitung“ poroča iz Tangerja, da je prispela tja brezlična brzjavka, ki poroča, da je sultan Abdul Aziz osvojil mesto Azemur. Prodrobnosti majkajo.

Poslanika v avdijenci pri carju.

LONDON 2. „Times“ poroča iz Petrograda: Ruska poslanika v Carigradu in v Berlinu je včeraj car vsprejel v avdijenci v Peterhofu. Avdijenca je v zvezi z macedonskimi reformami.

Nevihito.

PARIZ 2. Iz raznih krajev prihajajo vesti o silnih nevihtah. V departementu Eure et Loire je toča pobila poljske pridelke. Na mnogih krajih je vdarila strela in ubila več ljudi.

Predsednik dume pri carju.

PETROGRAD 2. Včeraj je car vsprejel predsednika dume, ki mu je poročal o delovanju dume. Avdijenca je trajala eno uro. Predsednik se je o avdijenci zelo povoljno izrazil. Kakor je sedaj določeno, bo duma sredi julija zaključena in koncem oktobra zopet otvorjena.

Car in carica v Finskem vodovju.

KRONSTADT 2. Opoldne je dospela iz Petrograda jachta „Aleksandra“.

PETROGRAD 2. (Petr. brz. ag). Danes predpoludne sta car in carica z otroci odpotovala na jachti „Aleksandra“ iz Peterhofa v Kronstadt, kjer sta se vkrcala za jachto „Standard“, ki je popoldne odplula v Finsko vodovje.

Deželnozborske volitve v Finski.

VIBORG 2. Nove volitve za finski deželni zbor se vršijo povsod mirno. Tovarne so zaprte in delavci prirejajo obhod. Mir se ni nikjer kalil.

IZ PERZIJE.

LODON 2. Iz Odese poročajo, da je bilo več častnikov in 300 pomorščakov, med temi tudi topničarjev iz Sebastopolja odpisanih na Kaspisko morje, kjer se ukrcajo na tamkajšnje rusko floto. To je ruska vlada odredila za slučaj, ako jej bo treba posredovati v Perziji. Ruskim listom je prepovedano o tem pisati.

Pariz 2. Med glavnim urednikom „Matina“ Jouvenelom in pisateljem Pavlom de Cassagnac se je danes predpoludne vršil dvoboj na sablji. Jouvenel je bil ranjen na desni rami.

Berolin 2. Danes zjutraj je v nekem

sanatoriju blizu Berlinu umrl profesor kemije, tajni svetnik Ostar Liebrech.

Lizbona 2. Kraljica udova Amalijs, ki je obolela za vratno davico, je okrevala.

Avstrijska poslanska zbornica.

DUNAJ 2. Zbornica je nadaljevala razpravo o nujnem predlogu posl. Breiterja in Romanczuka glede dogodkov v Černihovu oziroma glede postopanja orožništva nasproti maloruskim kmetom v Galiciji. Posl. Lazarski je priznal, da treba reformirati politično upravo v obče in izlasti v Galiciji, zavračal je očitanja nasproti poljskemu klubu in političnim oblastnikom v Galiciji povodom dogodkov v Černihovu.

Pravi vzrok žalostnim dogodkom je predpis o uporabljanju orožja od strani orožnikov. Posl. Wityk je naglašal, da je dogodkov v Černihovu krivo sorraštvo orožnikov nasproti maloruskim kmetom. Nujni predlog namerava le, da se končno prizna maloruskim kmetom človeške pravice. Glavna krivda na dogodkih v Černihovu zadevja orožnike in gozdarja grofa Korytovskega, ki je prvi ustrelil. Na glasovanje je bila nujnost z 123 proti 103 glasom odklonjena. — Nato je zbornica razpravljala nujni predlog radi preganjanja maloruskih gasilcev in telovadnih društev v Siču.

Glede zadnje interpelacije je minister za notranje stvari izjavil, da prouči tozadevni material in da izda potem primerne odredbe. Poljski govorniki so povdarjali agitatorično delovanje cmenjenih društev, dočim so maloruski poslanci hvalili njihovo blagonsno delovanje. Prihodnja seja jutri.

Primorske slike.

Govor drž. poslanca prof. Matka Mandića v zbornici poslancev na proračunski razpravi.*)

Žaljivo postopanje vlade.

Visoka zbornica! Ko se danes prvokrat oglašam k besedi, izjaviti mi je, da se bom danes posluževal izključno hrvatskega jezika z namenom, da utrdim vnovi neoporečnost in nepobitno pravico do rabe hrvatskega jezika v tej visoki zbornici ter da pokažem, da ne bom ne danes ne v bodoče, dokler bom tu sedel, priznaval kateremu-koli jeziku, pa tudi ne nemškemu, več pravice, nego li jo ima naš hrvatski jezik.

Obhajujem, da moram že sedaj najodločnejše protestirati proti postopanju visoke vlade glede hrvatskih stenografov, ki bi morali sedeti neprestano v tej visoki zbornici. Danes ni tu hrvatskega stenografa da si je visoka vlada že v naprej vedela, da se bo govorilo hrvatski. S tem postopanjem visoke vlade se nas žali, se nas omalouvaža in ignorira, proti čemur moramo najodločnejše protestovati ne samo mi Hrvatje, ampak tudi vsi drugi Slovani. (Klici: Jako dobro! Čehi: Protestujemo tudi mi!)

Prebivalstvo Primorja in javno uradništvo.

Pred vsem hočem navesti statistične podatke o številu prebivalstva vsega Primorja, ker so osrednje oblasti, o katerih namerujem tudi katero reči, skupne za vse tri pokrajine, ki so poznane pod enim upravnim imenom avstrijskega Primorja.

*) Kratak eksept tega govora smo že priobčili. Ali ta govor je tako zanimiv in poučen in podaja tako verno in ob enem pretresljivo sliko naših razmer, da smatramo za svojo dolžnost, da ga priobčimo v vsej vsebini. Op. ured.

oriental sem videl na obzoru odsev ognjenega morja: to je bil Pariz, v to smer sem obrnil svoj korak.

Šel sem po dolgem temnem drevoredu, a že čez par minut sem se moral ustaviti, sapa mi je odpovedala. In usedel sem se na kamnito klop. Zdaj še-le mi je prišlo na mar, da sem se ogledal. Bil sem popolnoma oblečen, imel sem celo čevlje, ničesar mi ni manjkalo nego klobuka.

Kako sem se zahvaljeval v srcu svoji dragi Margareti, da mi je izkazala to poslednjo ljubav!

Margareta! Moja ljubljena žena! Misel nanjo mi je dala novo moč, vstal sem: hotel sem jo zopet videti!

Ko sem dospel na konec drevoreda, mi je zaprl pot neki zid; stopil sem na grob, zlezal na zid in se potem na drugi strani spustil dol, a močno sem padel. Vendar sem se vzdignil nepoškodovan in sem šel naprej. Bila je široka, samotna cesta, ki je vodila okoli pokopališča. Šel sem nekaj minut gor po cesti, ne da bi vedel, kje sem bil; ponavljal sem si venomer samo to, da hočem nazaj v Pariz, v ulico Dauphine.

Šel sem naprej in naprej, ljudje so prihajali mimo, a vprašal nisem nikogar, ne

Mesto Trst z okolico ima po zadnjem ljudskem štetju: Italijanov 116.825, Slovencev in Hrvatov 25.130, Nemcev 8880. Skupno 150.835.

Istra: Italijanov 136.191, Hrvatov in Slovencev 190.774, Nemcev 7076. Skupno 334.041.

Goriška: Italijanov 81.136, Slovencev in Hrvatov 140.676, Nemcev 3498. Skupno 225.300.

Vse tri pokrajine imajo: Italijanov 334.152, Slovencev 212.978, Hrvatov 143.602, Nemcev 19.945. Skupno 710.677.

Slovenec in Hrvatov je torej v Primorju 356.580 nasproti Italijanom (334.152) in nasproti Nemcem (19.945), teh zadnjih skupno 354.097.

Slovanov je torej za 2483 glav več. Ako uračujemo, da se je našega naroda, posebno pa v Trstu in Istri, na podlagi takozvanega občevalnega jezika na deset tisoče vpisalo med Italijane ter da nam je bilo štetje od leta 1890 mnogo boljše, moremo reči brez pretiravanja, da je nas Slovencev in Hrvatov v Primorju vsaj za 50.000 več, nego Italijanov in Nemcev skupaj.

Da vidimo sedaj, kako stojimo nasproti tej večini slovanskega prebivalstva Primorja z javnim c. k. uradništvom v Primorju v obče, posebno pak z onim v Istri. Vse tri pokrajine, ki tvorijo eno politično upravno telo, imajo v Trstu sledeče važnejše skupne oblasti: c. k. namestništvo, viša deželno sodišče, finančno ravnanjstvo, poštno in brzojavno ravnanjstvo, ravnanjstvo državnih železnic, pomorsko vlado.

Poslednje tri najvišje oblasti raztezajo svoj delokrog tudi izven Primorja. Poštno in brzojavno ravnanjstvo in ono državnih železnic imata svoj delokrog tudi v sosednji Kranjski, oziroma Dalmaciji, a pomorska vlada v vsej Dalmaciji, kakor bomo čuli pozneje.

Najviša upravna oblast se nahaja že drugo leto v krasni novi palači, ki ne nosi nadpisa ne od zunaj, ne od znotraj. Nemi so ti nadpisi, ker niso mogli biti izključno nemški, ali nemško-italijanski.

Na čelu politične uprave Primorja se nahaja mož, visoko naobražen, odlično upraven uradnik, uljuden, postrežljiv in priazen, člen visoke staroplemiške rodbine, kar ga pa ni malo ne moti v njegovem demokratskem naziranju in vedenju. Na čast mu bodi rečeno, da se v tem obziru veliko razlikuje od mnogostevilnih podrejenih mu uradnikov, ki mislijo, da se s kapljico plave krvi zadobiva pravico do nadutosti in brezobzirnosti nasproti državljanom, ki iščejo pri njih sveta ali pomoči.

Ali jedno hibo ima vendar, in to veliko po mojem mnenju, hibo, ki je ne morem zamolčati, a to je, da ne pozna jezika velike večine prebivalstva Primorja, ki ga ima administrirati, to je, jezika hrvatskega ali slovenskega.

Pri nas v Primorju je že takorekoč prešlo v navado, da c. k. namestniki ne poznajo jezika večine prebivalstva in da se more z njimi dobro in vspešno razpravljati s pomočjo nemškega ali italijanskega jezika.

Tega načela so se držale osrednje vlade ob imenovanju bivših namestnikov grenkega spomina: Depretisa, Rinaldinija, Gočasa in sedanjega namestnika kneza Hohenlohe. To načelo moramo mi najodločnejše obsojati, vedoč, da je protizakonito in protinaravno in da bi moralo biti vsakega predstojnika poli-

kaka nezaupnost me je odvrčala, nisem se hotel zaupati nikomur. Danes vem, da me je taktat že tresla huda mrzlica in medla moje misli, in ko sem na ovinku pota stopil na drugo, jasno razsvetljeno cesto, me je naenkrat obšla huda omotica in trdo sem telebnil na tla.

Tukaj pa je vrzel v mojem spominu: tri tedne sem ležal v nezavesti, in ko sem se slednjič predramil, sem se zagledal v tuji sobi. Mož je bil tu, ki mi je stregel. Povedal mi je enostavno, da me je našel nekega jutra na bulvarju Montparnasse in me vzel seboj domov. Bil je star zdravnik, ki ni izvrševal več svoje prakse.

Ko sem se mu zahvalil, je nakratko odvrnil, da se mu je zdela bolezen zanimiva in da jo je hotel študirati. Sicer pa mi v prvi dobi mojega okrevanja ni dovolil nobenega vprašanja in pozneje mi nobenega ni stavil.

Moral sem ostati še osem dni v postelji, moja glava je bila tako slaba, da niti poizkušal nisem, da bi se na kaj spomnil, kajti mialiti mi je bilo naporno in spomin je bil bidek... Sram in strah sta me imela vsega v oblasti. Pozneje — ko bom zopet zdrav — potem — no potem bom vse premislil, bom vedel, kaj mi je storiti...

tične uprave glavno svojstvo: temeljito poznavanje jezika prebivalstva, ki je poverjeno njegovi upravi.

Bolno zadevlje inteligentnega človeka, a še bolj pripruisti narod, ko se mora z namestnikom Njegovega veličanstva razgovarjati v tujem jeziku ali s pomočjo tolmača.

V jezikovnem pogledu nismo mnogo na boljem niti z ostalim uradništvom na okrajnih oblastih v Primorju. Značilen je ta pojav, da je v višem in najvišem upravnem uradništvu pri nas mnogo več takih, ki poznajo naš jezik, nego-li med uradniki srednjih, nižjih in najnižjih razredov.

Tako n. pr. pozna naš jezik in ga rad rabi namestništveni podpredsednik; od dvojice dvornih svetovalcev pozna eden naš jezik, od osmerice namestništvenih svetovalcev govori hrvatski ali slovenski njih sedem, od deseterice okrajnih glavarjev jih pozna naš jezik — kdo bolje, kdo slabše — petorica njih; od deveterice namestništvenih tajnikov jih more 4—5 obdehati z našim narodom; od osemnajst okrajnih komisarjev preko polovice ne poznajo našega jezika; od štirinajstih namestništvenih koncipistov jih komaj kakih devet pozna deloma ali popolnoma naš jezik. Na najslabšem smo v tem pogledu s konceptnimi praktikanti, ki jih je 16, a od teh jih ne pozna našega jezika 13—14!!!

Od 78 konceptnih političnih uradnikov ne pozna torej skoro polovica jezika večine prebivalstva Primorja. Med vsemi temi uradniki jih je komaj 10—11, ki se priznavajo za Hrvate ali za Slovence, dočim so vsi drugi Italijani in, po ogromni večini, Nemci. (Pride še.)

Predstoječe delovanje parlamenta.

Poslanci ne pojdejo tako kmalu na počitnice; vlada je namreč na predčerašnji konferenci načelnikov v vladi zastopanih strank predložila še bogat program, ki naj ga parlament reši še na zaključku te poletne sezone. Program tega zakonodajnega dela je sledeči:

Načrt zakona glede povišanja rekrutnega kontingenta deželne brambe; podpiranje družin rezervistov, poklicanih k orožnim vajam; zakon glede povečanja zaklada za amelioracijske svrhe; poddržavljenje češke severne železnice; prvo čitanje načrta zakona glede povišanja davka na žganje; prvo čitanje načrta zakona glede reforme hišnorazrednega davka; načrt zakona glede pristojbine na avtomobile in o odškodninah za poškodbe, provzročene po avtomobilih; drugo čitanje zakona za povišanje davka na žganje; drugo čitanje zakona glede povišanja plač državnim poduradnikom; Chiarijev predlog za povišanje števila podpredsednikov zbornice; verifikacija protestiranih volitev; volitev delegacije.

To gotovo ni malo! Bar. Beck se hoče izogniti težkočam, ki jih stavljajo stranke proti načrtu za povišanje davka na žganje, s tem, da se tozadevno zadovoljuje s provizorijem, ki naj izgubi svojo pravno moč z dnem 31. avgusta prihodnjega leta.

Resitev vojaške predloge ne naleti na veliko ovire zbog kompenzacij, ki jih vsebujejo predlogi za podpiranje držnih rezervistov. Glavna ovira hitremu reševanju vsega programa tvori vrsta nujnih predlogov, ki zabarikadujejo dnevni red. Ker pa je mnogo teh nujnih predlogov v zvezi z vladnimi predlogi, upa bar. Beck, da bo dober del istih umaknen. Ob enem se pogaja z raznimi strankami, da ne bi predložile novih in da bi umaknile že stavljenе nujne predloge.

Plemeniti moj zaščitnik ni ničesar govoril, se ni nikdar z nobeno besedo dotaknil moje prošlosti... Mogoče je, da sem v svojem bolnem fantaziranju marsikaj izdal, imenoval kako ime — stari doktor ni črnil o tem besedice, bil je enako diskreten kakor usmiljen.

Prišlo je poletje in nekega junjskega dne sem dobil dovoljenje, da sem smel iti prvokrat na izprehod. Bil je krasen, solnčnat dan in ozke, hrupne ulice starega Pariza so od samega solnca izgledale mlade in vesele. Počasi sem hodil in povpraševal sem na vseh križpotih mimoidoče po ulici Dauphin; ko nečeno sem dospel tje in stalo me je nekaj truda, da sem zopet spoznal hišo, kjer sta stanovala z Margaretto.

In zdaj ko sem stal pred hišo, me je popal neznanški strah. Bal sem se, da če se naenkrat pokažem Margareti, bi jo strah znal umoriti. Najboljše morda bi bilo, da bi jo pripravila na to stara sosedka, gospa Gabin. A zopet nisem maral postavljati med naju tujega človeka, in zato sem se obotavljal, nisem se mogel odločiti. V moji duši je bila velika praznosta, bilo mi je, kakor da sem davno že doprinesel veliko žrtv in iztrgal iz arca vso arečo... (Konec prih.)

PODLISTEK.

14

Moja smrt.

— Francoski spisal EMILE ZOLA. —

(Prevel J. K.).

V novi jami sem bil zapazil grobarsko orodje, in zdaj sem čutil potrebo, da popravim škodo, ki sem jo bil napravil, in da zopet zadela grob, iz katerega sem prišel.

Nisem imel v tistem trenutku nikake jasne misli, instinktivno le se mi je zdelo nepotrebno, da bi našli sledove mojega vstajenja, da bi zvedel kdo za moj doživljaj — akoro sem se zdaj sramoval živeti, ko sem za svet bil mrtev...

Vzel sem orodje in pričel delati in posrečilo se mi je zabrisati sleherno sled; po preteku kake pol ure sem bil gotov in skočil sem iz jame.

Kaka krasna noč! Globoka tišina je kraljevala na pokopališču. Kakor negibne sence so se odražala temna drevesa od belih grobov. Ko sem pogledal kvišku, da bi se

Anglo-rusko sporazumjenje na Balkanu.

„Times“-u poročajo iz Petrograda, da so predlogi, ki jih Rusija in Angleška skupaj stavita Turčiji glede Makedonije, že definitivno sestavljeni. Rusija predloži poprej te predloge vsem vesilam! Pozneje sestavi konferenca poslanikov v Carigradu skupno noto, ki se jo predloži sultanu.

Kakor poročajo poluoficijozne laške novine, je ruska vlada že predložila zaupnim potom italijanski vladi noto o makedonskih reformah.

Nota ima baje peremtoričen značaj, t. j. stavlja določen rok za izvršitev predlaganih reform. Ako bi Porta zavrnila noto ali zavlačevala z odgovorom, tedaj bi notisledil ultimatum, ki bi bil podkrepjen po odposlavljeni eskadri se strani troje interesiranih velevalst: Rusije, Angleške in Italije!

Ob enem poročajo, da so angleško, italijansko in rusko poslanstvo v Petrogradu, ki so nedavno podpirala pri Porti srbsko noto glede donavsko-jadranske železnice, včeraj ravnatoko podpirala korake Srbije, ki jih je ista ukrenila v svrhu odstopa študij za podaljšanje donavsko-jadranske železnice francoski družbi za gradnjo carigradsko-solunske železnice. Omenjena poslanstva so tudi sedaj pri Porti podpirala želje srbske vlade z vso energijo.

Iz enega in drugega gori navedenega dejstva je razvidno izlasti to: da se za Avstrijo živ krst ne briga. Če pomislimo na vlogo, ki jo je še nedavno igrala avstrijska diplomacija v vseh balkanskih vprašanjih, ko je izlasti še Goluhovski ravnal s balkanskimi državami, kakor s kakimi šolskimi paglavci, — potem dobiva ta grozoviti propad avstrijskega vpliva zares nekaj tragičnega. Brez in izven Avstrije se konkretira podlaga za prihodnjo balkansko politiko! In naj bodo že dotični rusko-angleški predlogi, ozirajoči se tudi na Francijo in Italijo, Avstriji v prid ali ne, se bo Avstrija morala tiho udati in igrati vlogo pasivnega gledalca. Če bo hotela skupaj plesati, bo drugim prav; če ne, pa bo tudi prav. Slavno prijateljstvo Nemčije, ki je vsa zbegana po novi konstelaciji v evropski politiki, bo nam pri tem prelo malo koristilo.

Kakor se razvijajo stvari na Balkanu, to je trda lekcija za Avstrijo. Služila je vedno le nemškemu interesu in se je s tako svojo germanizatorično propagando obsovala pri balkanskih narodih in narodih na jugu monarhije same, ki so zlati most k Balkanu. „Naš lojalni sekundant“, ta kompliment cesarja Viljema, uprav klasično definira postopanje avstrijske diplomacije.

Sedaj pa, ko je nebrzdani nemški imperijalizem s svojo brutalno ekspanzivnostjo izval odpor v vsej Evropi in se Nemčija valed železnega obroča okolo nje, ki gre od Italije, preko Španije, Francoske, Anglije, nordijskih držav, Rusije do Balkana, nahaja v čim dalje bolj zadušujočem osamljenju, ki se s perečim sarkazmom nazivlja „splendidi isolation“, — kaj smo postali mi, avstro-ogrski monarhija? Privesek te klaverne „isolation“! S sladkokislim obrazom moramo gledati, kako nam drugi zaporedno jemljejo izpred nosa vse dosedanje vspehe, ki so ustvarjali avstro-ogrski vpliv na Balkanu! In konsekvenco tudi naš vpliv kakor vesile v evropskem koncertu!

Nas avstrijske Slovane mora pri tem navdajati dvojno čuvstvo: žalosti, pa tudi zadoščenja. Žalosti: ker sledujoč se prikrasani interesi vse monarhije in so njeni politični nevespehi le v gospodarsko škodo celokupnosti, h kateri spadamo mi, in sicer pretežno mi, Slovani monarhije. Zadoščenje pa nam dajejo ta žalostna dejstva, ker dokazujejo, da je bila dosedanja avstrijska politika temeljito zgrešena!

Upamo — in daj Bog, da ne bo prepozno — da se oni činitelji, ki vodijo državo, spametujejo vsprito sedanjih razmer. Le kedar postane avstro-ogrski monarhija to, kar edino mora biti, ako hoče živeti, to je: država enakopravnih narodov, v kateri naj igrajo Slovani ono vlogo, ki jim gre po naravi sami, in ako bodo izlasti uvaževali, da je Jugoslovanstvo na Jugu monarhije njeno hrbtišče, ki mora biti silno in zdravo, ako naj bo zdrav ves organizem, — le tedaj, pravimo, najde naša monarhija pravo pot do Balkana in pride do tiste sile, po kateri je dosedaj avstrijska diplomacija zastoj hrepnela!

Biti, ali ne biti, to je vprašanje: ali se bo monarhija razvijala v smislu tega spoznanja, ali pa navstane polom njene balkanske politike, njene pozicije kakor vesile in slednjič — nje same!

To zahteva naravni razvoj. A zakoni narave so železni; proti njim bojevati se — je blaznost.

Hrvatska.

Volitev srbskega patrijarha.

Kakor javljajo iz Budimpešte, se bo volitev novega patrijarha vršila na jesen.

Wekerle pri cesarju.

Iz Budimpešte poročajo: V tukajšnjih krogih mnogo govore o izjavi dr. Wekerle, s katero je namignil, da hoče Ogrska priti na čisto tudi s Hrvatsko. Nameravano potovanje ministrskega predsednika na Hrvatsko, da si tamkaj ogleda nakupljene premogovnike, spravlja v zveze s hrvatskim vprašanjem. Preden pojde Wekerle na Hrvatsko, se poda v Lili in

na avdijenci pri cesarju utegne priti v razgovor tudi hrvatsko vprašanje, ki se bržkone razvzolja.

To potovanje ministrskega predsednika komentuje tudi „Budapesti Hirlap“ in pravi med drugim: Ministrski predsednik dr. Wekerle se tekotem poletja, bržkone sredi julija poda na Hrvatsko ogledat si premogovnike v Vrdniku, v Sremu, ki ga je kupila ogrska vlada. Ob tej priliki bo dr. Wekerle gost srbskega patrijarhatskega upravitelja, tajnega svetnika Luciana Bogdanovića v Karlovcih. Potovanju ministrskega predsednika se mora pripisovati velika važnost toliko glede političnega položaja v Hrvatski, kakor tudi z ozirom na srbske razmere. Sodi se, da porabi dr. Wekerle priliko, da pride v stiko toliko s srbskimi škofi, kakor s posvetnimi srbskimi veljaki. Položaj na Balkanu se v zadnjem času v obče ni razjasnil; razmerje do Hrvatske in do srbske cerkve potrebuje ureditve. Misli si moramo, da želijo toliko ogrska vlada, kolikor tudi dunajski krogi, da se čim prej napravi red na Hrvatskem in tudi s srbskim patrijarhatskim vprašanjem. Volitev srbskega patrijarha se je v zadnjem času zopet odložila. Misli se, da patrijarha ne bo volil sedanji kongres.

V nasprotju s temi vestmi o političnem pomenu Wekerlovega potovanja na Hrvatsko in o njegovi misli, izjavlja „Pester Lloyd“ v ime merodajne strani, da pojde Wekerle v Srem le v namen, da si ogleda premogovnike, in da njegovo potovanje ni v zvezi s politiko.

Ogrska.

Preganjanje kmetov na Ogrskem.

Vodja kmetake stranke v Bekescsabi je bil radi govora na nekem shodu, v katerem je ostro kritikoval vlado, obsojen na dveletno ječo in na znatno denarno globo. Med kmeti vlada veliko ogorčenje, ker oblastnijske preganjanje in zapirajo tudi druge govornike.

Državni zbor.

BUDIMPEŠTA 2. Posl. Semereczany je uležil nujni predlog glede štrajka delavcev v plinarnah. Zbornica je nadaljevala generalno debato o eksekucijski noveli.

RUSIJA.

Vprašanje vilnaške škofije.

Glasom vesti iz Petrograda, se vendarle v kratkem reši vprašanje uprave vilnaške škofije. Škof Ropp se odpove, nakar bo papež provizorično imenoval apostolskega vikarja. Ruska vlada je za to čast predlagala tri kandidate.

Ruski križar izgini.

Iz Revala javljajo: Križar „Nikolajev“ je na petu v Finsko izgini. Pomorska oblast je že osem dni brez vsake vesti o ladji. Bati se je, da so ladjo, ki je imela 32 mož posadke, revolucionarji potopili.

Drobne politične vesti.

Novi urednik „Srbske Riječi“. Sotrudnik in dolgo časa odgovorni urednik „Srbobrana“ A. Omčikus je iz Zagreba odšel v Sarajevo, da prevzame glavno uredništvo „Srbske Riječi“, glavnega glasila bosanskih Srbov.

Tittonijevo potovanje v Nemčijo. Iz Rima javljajo, da pojde letos Tittoni v kako nemško zračno kopalnišče. Ni še znano, se li o tej priliki Tittoni sestane z državnim kancelarjem ali s kako drugo politično osebo.

Ruska eskadra v Bolgariji. — Iz Burgasa poročajo, da je prispela tjakaj v torek ruska vojna eskadra. Zvečer je bila svečana večerja na čast ruskim častnikom.

Romunska kraljeva dvojica se poda koncem julija v Gastein in o tej priliki obišče tudi cesarja v Lili.

Novinačelnik italijanskega generalnega štaba general Pollio je že nastopil svojo novo službo.

Dnevne vesti.

Javni shod za slovenske šole pri sv. Jakobu, ki je bil s prva nameravan kakor zaupen shod in ki se je vršil senci ob 8. uri v vrtu „Konsumnega društva“, se je razvil v veliko manifestacijo slovenskih starišev okrožja sv. Jakoba. Prostran vrt je bil napolnjen zborovalcev, katerih je bilo najmanj 800. Shod je otvoril sklicatelj g. Može ml. s primernim nagovorom, v katerem je pojasnil namen shoda. Predlagal je predsednikom g. Hvastjo, kateri predlog je bil brez ugovora vsprejet. Govorili so na shodu državni poslanec dr. Rybař, opetovano g. Može, Muha, Barič, Mila Kreševič, dr. Gregorin in drugi, nakar se je izvolil odsek sedmih oseb, kateremu se je naložilo, da sklepa in predlaga korake, katere bi se imelo storiti, da se napravi enkrat konec naši šolski mizeriji. Vsi govorniki so zahtevali, da se pride enkrat k dejanjem ter da se uprizoni obhod po mestu in pred namestništvom s šolskimi otroci. Nekateri govorniki so celo predlagali šolski štrajk, dokler se ne ugotovi upravičenim zahtevam po slovenskih šolah. Ogorčenje in senzacijo je vzbudila izjava dr. Rybařa, da je glavna in takorekoč edina ovira prevzetja slovenskih šol od strani države v osebi naučnega ministra dr. Marcheta in izjava dr. Gregorina, da je pred par leti, ko se je šlo za državnozbornsko volilno reformo ministrski predsednik baron Beck se pod častno besedo

zavezal rošiti tržaško šolsko vprašanje v smislu naših zahtev, ako odstopijo tedanji slovenski liberalni poslanci od uleženih nujnih predlogov. Tej slovesni oblubi da je prisostvoval in kumoval češki državni poslanec dr. Kramar. Po končanem govoru dr. Rybařa je bil vsprejet ter takoj odposlan na ministrskega predsednika in na naučnega ministra sledeča brzojavka:

„Osemsto slovenskih starišev danes zbranih v St. Jakobskem mestnem okraju urgira končno rešitev vprašanja slovenskih šol v Trstu še pred začetkom šolskega leta.“

Obširneje poročilo o tem shodu priobčimo v jutranji številki.

Iz poštne službe. Konceptnim praktikanom pri c. kr. poštinem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu je imenovan absolvirani pravnik Ivo Krile iz Gruzja.

Dr. Šusteršič na uslugo vladi. Posl. dr. Šusteršič je umaknil svoj nujni predlog zaradi znane kršitve enakopravnosti pri celovškem okrajnem sodišču. S tem je ta poslanec gotovo storil vladi veliko uslugo, za kar je istaklo gotovo dobil za svojo stranko primerno protiuslugo. Koroški Slovenci pa imajo priliko se prepričati z nova, da so dr. Šusteršiču in njegovi stranki bolj na srečo želje vlade in koristi stranke nego koristi naroda. Enakopravnost pri koroških sodiščih se bo pa seveda nadalje »korajžno« kršila od strani nemških sodnikov.

„Slovenec“ brije norce iz cerkvenih obredov. „Slovenec“ prinaša v svojem izdanju od 30. junija nastopno notico:

„Župan Hribar se je udeležil v nedeljo cerkvenega počačenja v Trnovem. V cerkvi se je pustil kaditi in je poljubil podane mu svetniške svetinje. Ubogi Zirkelbach, kako „klerikalnega“ gospodarja ima!“

To, iz česar „Slovenec“ norce brije, je star cerkveni obred, zbog česar se „Slovenec“ zafkrvovanje meji skoro že na blasfemijo. In mi bi stavili svojo glavo, da bi isti „Slovenec“ v slučaju, da se je Hribar izognil staremu običaju in da se ni udeležil cerkvenega počačenja, to izbraljal v dokaz za Hribarjevo brezverstvo. „Slovenec“ res že vsako sredstvo prav prihaja v agitatorične svrhe. Ne plaši se niti smešenja cerkvenih obredov.

Nekaj zelo poučnega. List „Fremdenblatt“ ki je od davno notoričen tolmač namenov in želja vladnih krogov, se bavi v uvodnem članku od 30. junija z volilno reformo v Istri in pripoveduje, kakih posledic pričakujejo na Dunaju od te volilne reforme. Tu pripoveduje v zadnjem odstavku članka, tako-le:

„Prognozo za prihodnje volitve je možno staviti tako, da bloka, doslej sklenjena iz narodnih obizov, vspricho doseženega narodnega sporazumljenja razpadeta v vrsto političnih strank, ki v volilnih okrajih, katerim v narodnem pogledu ne grozi več nevarnost, zapričo boj za veljavljenje svojih političnih principov.“

Na to pridodaja še, da pomen zakona o istrski volilni reformi zbog doseženega narodnega sporazumljenja sega preko meje Istre in zaslučuje, da bi se zanimali zanj širši krogi.

Čemu se nadeja protislovenski vladni sistem na Dunaju od volilne reforme v Istri? Nadeja se dekompoziciji, razsula strank, oziroma deljenja v stranke, razmer torej, ob katerih se daje najkomodnejše vladati po znani devizi: *divide et impera*! Ta želja ako se uresniči, je pogubna za istrske Slovence. Po reče se morda: saj vlada pričakuje jednakega efekta tudi na italijanski strani. Počasi gospoda, ker tu je velika razlika.

Italijani v Istri so že saturirani, nasičeni v vsakem pogledu. A mi?! Istrski Slovani pa so malone še vsa lačni! Če si si temu vzelo kos kruha, kaj si mu storil? Nič. Če pa si lačnemu vzeli jedini kosček kruha, ki ga ima, si mu vzela — vse!

Kaj so stranke, kaj je politična organizacija sploh? Naše stranke so tako orožje v boju za obstanek in bodočnost naroda. Če se Italijanom tudi vzame ali oslabi to orožje, je to za stvar njihovega naroda brez pomena, ker so kakor rečeno — že nasičeni. Ravno nasprotno stoji stvar glede Hrvatov in Slovencev. Mi imamo še izvršiti ogromnega dela in izvajati še mnogo bojev za ustvarjenje trdnih pogojev za bodočnost naroda. Mi bomo torej še mnogo potrebovali svojega orožja — krepke jedinstvene, kompaktne politične organizacije. Kajti, le varanje javnosti in pačenje resnice je, ako dunajski list govori o doseženem narodnem sporazumljenju v Istri in Trstu. Dogodki vsacega dneva vsake ure kriče, kako daleč smo še od narodnega mira. Mi ne smemo odložiti orožja, ampak nam je to po volilni reformi postalo ojtnejše! Kdor nam to orožje hoče izbiti iz rok, ta je sovražnik naroda, pa naj že biva na Dunaju, v Trstu, ali v Ljubljani.

Na Dunaju se nadejajo, da po novih volitvah v Istri razpade naš blok. „Dunajski zistem računa: mora tua, vita mea! Smrt narodne jednosti in složnosti bo življenje za protislovenski zistem! Za to se želje, ki jih spaja oficijozni „Fremdenblatt“ z volilno reformo v Istri, res zelo poučne za narod naš v tej deželi. Kdor noče biti ubijalec narodne stvari tam doli, ta bo skrbel za prihodnje volitve, da se to »pobožno« dunajsko želje, ne uresniči! Kdor bo v slepi strasti služil namernemu sistemu, naj bo odgovarjal za to pred sodnim stolom naroda, pred Bogom in pred svojo — vestjo!!“

Iz politične službe. Okrajni komisar dr. Herman Blodig je imenovan deželno-vladnim tajnikom na Koroškem.

Razgledni stolp na vrhu „Razklanega hriba“ (nad Sr. Ivanom) namerava zgraditi tržaška podružnica S. P. D. Dotično zemljišče je brezplačno odstopil znani rodoljub g. A. Grgič. Dosedaj je nabrano za zgradbo stolpa že nad 100 K.

Občni zbor „Slovenske Sokolske Zveze“. V nedeljo, dne 28. junija se je vršil ob obili udeležbi občni zbor S. S. Z. v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani. Bilo je navzočih 121 delegatov in mnogo drugih Sokolov.

Prvi podstarosta br. dr. Rybař je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče in na kratko omenil delo S. S. Z. v minoletem letu. Predlaga, da se novo ustanovljena sokolska društva (Ljubljana II., Logatec, Radovljica, St. Vid, Vrhnika), katerih delegati so na obnem zboru navzoči, sprejmejo v Zvezo. (Sprejeto).

Načelnik br. dr. Viktor Murnik je podal zanimivo poročilo o delovanju slovenskega Sokolstva. Po velikih vsesokolskih zletih v Zagrebu in v Pragi se je Sokolstvo vrnilo k intenzivnemu, rednemu, vsakdanjemu delu.

Poročevalec smatra za neobhodno potrebno nastavitve zveznega vaditelja, ki mu bo vadiateljstvo poklic. Pojasnjuje v podrobnem njega važnost za vadiateljske tečaje, za pouk mlajših društev in izobrazbo novih vadiateljev, zlasti pa tudi za stik med zvezo in društvu. Bil bi živa zveza med Zveznim tehničnim vodstvom in društvenimi načelniki, zveza, ki je neobhodno potrebna, kakor radi enotnosti v vsakdanjem pouku, tako radi enotnosti javnega nastopa sokolskih društev. Načelnik pravi, da bo v prihodnje še oštřej, nego doslej izvajati kritiko samo. Sokolstvo je toliko napredovalo, da prenese najstrožjo kritiko. Izvajamo jo pred vsem sami na samem sebi! Odkrivanje napak nam ne bo škodilo ob današnjem lepem razvoju Sokolstva. Zakaj če je tu govor o napakah, naj se ne misli, da smo nazadovali. Če rečemo: napake imamo, moramo takoj pristaviti; prejšnja leta smo jih imeli nerazmerno več. — Sokolsko življenje veselo klije, organizacija je tudi to leto napredovala in ni dvoma, da se udovrši v kratkem se v izdatnejši meri.

Tajnik br. Bogumil Kajzelj je poročal o delovanju predsedstva oziroma odbora v minoletem poslovnem letu. Predsestvo je imelo 6. odbor eno sejo. Kriza, ki je nastala v slov. Sokolstvu je poravnana. Starosta br. dr. Ravniar je odstopil. — V preteklem letu so se ustanovila nova sokolska društva: Ljubljana I., Ljubljana II., Logatec, Radovljica, Šoštanj, St. Vid, Vrhnika in žensko telovadno društvo v Šiški. Proti ustanovitvi šoštanskega Sokola je delalo graško namestništvo vse mogoče zapreke; predsestvo S. S. Z. se je moralo pritožiti na ministerstvo. — V Zvezi je danes 37 društev s 3932 člani, 856 telovadci in 95 telovadkami; moškega naraščaja je 748, ženskega 98. — Ustanavljajo se sok. društva v Hrastniku in Ptuj, tudi v Celovcu se je pričelo nekaj gibati. — Omenja, da je zalagatelj sokolskih potrebščin br. Janko Češnik izročil zveznemu blaginiku od prodanega blaga 5% provizije, ki iznaša za preteklo leto 116.07 kron.

Blaginik br. Rudolf Vesel je poročal o zveznem denarnem prometu v minoletem letu. Dohodkov je imela Zveza 1843 K 50 h, izdatkov 811 K 12 h; torej ostaja prebitka 1031 K 38 h; od tega je v gotovini 242 K 53 h, v knjižicah 780 K 85 h.

Br. Josip Smertnik je nato v smislu sklepa zadnje odborove seje poročal o ustanovitvi zveznih žup. Leto so postale živa potreba. S. S. Z. šteje danes 37 društev in v kratkem se ustanove še 4 nova sokolska društva. Delo zvezino je s tem postalo tako ogromno, da ga pri sedanji organizaciji ni mogoče več izvrševati.

Pri ustanovljanju žup se bo treba ozirati na geografsko lego in prometne zveze. Ustanoviti bi bilo 5 do 7 žup. Predlaga:

I. bratski občni zbor skleni, — da se principijalno strinja z ustanovitvijo žup po navedenih načelih.

II. Izvršitev tega sklepa se naloži predsedstvu S. S. Z., da izdela pravila za župe in sporedno z njimi predlog za izpremenjeno pravil S. S. Z.

III. Načrt župnih pravil in spremenjenih pravil S. S. Z. se naj pošlje društvom v pregled, praj kot pride na obnem zboru do sklepanja. Predlog z vsemi 3 točkami je bil soglasno sprejet.

Nato se je prešlo k volitvam. Za starosta S. S. Z. je bil izvoljen brat dr. Ivan Oražen, za I. podstarosta br. dr. Otakar Rybař, za II. podstarosta br. dr. Gvidon Serbec za načelnika br. dr. Viktor Murnik, za tajnika br. Bogumil Kajzelj, za blaginika br. Rudolf Vesel, za zapisničarja br. Vilko Bukovnik, za namestnike bratje Rajko Boltavzar, Aleksander Kostnapfel in Lev Rogil; za računsko preglednike bratje Julij Novak, Hinko Sachs in dr. Janko Savnik.

Po volitvi je prišel v dvorano burno pozdravljen novoizvoljeni starosta br. Oražen, ki se je po nagovoru br. dr. Rybařa zahvalil na izvolitvi. Ob polu 2. popoldne je br. dr. Rybař zaključil zborovanje, poudarjajoč potrebo skupnega in bratskega dela na sokolskem polju. Na zdar! Po obnem zboru je prišla brzojavka, v kateri hrvaška sok. zveza pozdravlja občni zbor in mu želi najlepšega vspeha.

Iz odbora se je „Kmetijske družbe za Trst in okolico“ z dne 30. junija t. l. Na dnevnem redu je bilo v prvi vrsti pismo drž. poslanca dr. Rybářa, s katerim pozivlje društvo, da mu sporoči o škodi, povzročeni po letošnji suši in po toči v posejanih vinogradih. Po oblihi sporočil se je konstatiralo, da škoda, povzročena po letošnji pomladinski suši, je v naši okolici velika in splošna. V primeri z lanskim itak revnim letom se letos ni pridelalo niti polovice sene. Tako, da na mnogih krajih se niti ni izplačala košnja in spravljane onih suhih in drobnih travnih bilk. Pogled v bodočnost je jako tužen. Sena je na Avstrijskem povsod manje, nego lansko leto ter je in bo vedno dražje. Živinorejci bodo prisiljeni iznebiti se živine, kajti ne bo se izplačevalo kupovati sene po taki druginji.

Istotako škodo je suša povzročila na žitu, krompirju in sočivju. Od tega se ni pridelalo niti za seme. Toča je pa v katastro. oblihi proseški povzročila izgubo čez polovico trnatega pridelka povprek, v kontovelski nekoliko manje. Škoda po toči se je precenila in napravili so se dotični koraki za primeren odpis zemlj. davka. A to ne zadostuje. Potreba je velika, da bi deželna in državna vlada priskočila prizadetim na pomoč. Odbor Kmetijske družbe je sklenil, da se takoj danes poda deputacija k drž. poslancu dr. Rybářu in ga informira o žalostnem stanju naših kmetovalcev in izlasti živinorejcev, s prošnjo, da g. poslanec stavi takoj v drž. poslanski zbornici nujni predlog za izdatno podporo vsaj najpotrebnejšim kmetovalcem.

Goldinarjem je odzvonilo. S 1. julijem je prestopal računanje z goldinarji in krajcarji. Trgovci in druga podjetja ne smejo več voditi svojih knjig po stari vrednoti. Cene v izlozih morajo biti povsod označene edine le v kronah. Vsako kršenje ministerke odredbe se bo kaznovalo z globo od 2 do 100 kron ali z zaporom.

Odhod dosedanjega laškega konzula. — Včeraj je s parnikom „Gautsch“ odpotoval iz Trsta dosednji italijanski konzul baron Squitti, ki je bil imenovan pooblaščenim ministrom italijanskega kraljevstva na črno-gorskem dvoru. Pozdravili so ga na odhodu župan in konzuli raznih tujih držav.

Poroke, rojstva in umrljivosti. Od 21. do 27. julija se je v mestni občini poročilo 39 parov. Rodilo se je 119 otrok, in sicer 55 moških in 64 žensk; od teh 21 nezakonskih. Umrlo je 96 oseb, in to 51 moških in 45 žensk; od teh 29 izpod enega leta.

Take suše kakor je letos, ni bilo v naših krajih že od leta 1834.

Zahvala. Podpisani se najprizadeje zahvaljuje vsem, ki so na kakršnisi način pripomogli k tako sijajni vpredstavi „Lepa Vida“ ki se je vršila minolo nedeljo v Barkovljah.

Posebno pa se zahvaljuje spošt. gospej Starčevi, cenj. gospodičnam: V. Železnikovi, K. Požarjevi in M. Kapunovi; g. režiserju Starcu, ki je poleg spretnega režiranja, tudi brezplačno preskrbel potrebščine za vprizoritev, g. Mihajloviču, g. Smucu, g. Požarju in g. Jakliču. Nadalje sl. pev. dr. „Kolo“ za blagohotno sodelovanje. Nar. del. organizaciji, šentjakovski Čitalnici, rojanski nar. Čitalnici in pev. dr. „Zarja“ iz Rojana, za časten obisk in slednjič sl. „Obrtniškem in kons. društvu v Barkovljah za blagohotno prepustitev dvorane. — Odbor tambur. odseka „Kolo“.

Tržaška mala kronika.

Prihod parnika „Martha Washington“. — Rojstva in smrti med vožnjo. Včeraj je dospel v naše pristanišče prvi in velikanski parnik Avstro-Amerikane „Martha Washington“ po 15-dnevnem potovanju iz New Yorka, Napolja in Patrasa. Prišlo je z njim 587 pasazirjev, večinoma izseljenci na povratku. Dne 17. m. m., kmalu po odhodu iz New-Yorka, zgodil se je v parniku vesel dogodek: število pasazirjev je raslo za enega, in sicer čvrstega novorojenčka neke emigrantinje.

Ali dan pred prihodom v Trst je tudi smrt napravila obisk močnemu transatlantiku. Umrli sta dve deklici, ena 5, druga 16 mesecev stara, obe za želodčno in črešno vnetico. Truplici pokopljajo na našem pokopališču.

Lep pojem o nalogi zdravniške postaje! Zdravnik na pomoč gospodinj! — da zapodi vratarja. — Drrrlin! Drrrlin! Dolgo in vsiljivo zvenkanje je zazvenilo na zdravniški postaji, včeraj zjutraj ob 10. uri; dr. Monti, ki je imel ravno inspekcijo, je priskočil na telefon, sluteč bogve kako nesrečo.

— Halo! Kdo tam? — Takaj Marija Hrvatina, stara 36 let, zasebnica, stanujoča v ul. Romagna št. 26, IV. nadstropje, na desno, vrata št. ...

— Prav prav! Kaj pa hočete? — Prosim, da pridete takoj, prav takoj sem. Veste, sem se skregala z vratarjem, tistim —, pa nič ne de, Vam bom že potem povedala vse; pa hočem Vašo pomoč, da bi ga zapodili od službe!

Dr. Monti pamteč, da si premnogokrat zbija pri neumnosti z onega humanitarnega zavoda, je poslal sitno nebodigatreba rakom zvižgat in prekinil zvezo.

Dolgoprsna potopalka. Josipa K. iz Kobarida, ki je brez posla iz strehe, pobajkuje po tržaških ulicah in išče, kje bi mogla kaj

grabit. Izbirčna pa ni! Včeraj pa je bila aretirana od policijskih agentov, ki so že dolgo stikali po njej radi raznih drobnarij. Med drugim je vkradla neki Mariji Uršič, stanujoči v ulici Salice št. 8/I, kjer je spala do 20. m. n., perila za 6 K.; katerini Gustin iz Sv. Križa, dekli v gostilni „Al Tamburino“ je vkradla za 24 K. oblačil; drugi dekli zopet, katere ime se ne ve, srebrno uro v vrednosti 14 K.; neki drugi neznanki je vkradla zopet perila... in bogve še kaj!

Oddali so jo na razpolago deželnemu sodišču radi hudodelstva tatvine.

Turek na plenu. Včeraj zjutraj ob 10^{1/2}, je bil v lastnem stanovanju v ul. Cappitelli št. 5/I., aretiran turški podanik Abderin Ahmed, ker je vkradel Heleni Ivančič, ki stanuje v isti hiši, matraci in odejo v vrednosti 40 K.

Smešnica. — Oče: To Vam pa takoj povem, moja hči ima svojo lastno voljo! — Snuhač: Tem bolje! Potem bom jaz imel tudi lahko svojo!

Koledar in vreme. — Danes: Betram škof. — Jutri: Urh škof. Temperatura: včeraj ob 2. uri popoldne + 25° Cel. Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved na Primorskem: Lepo, večinoma jasno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Tendencia za nevihte.

Društvene vesti.

„Učiteljsko društvo za Trst in okolico“ priredi ob sklepu šol. leta svojim članicam in članom sestanek v „Narod. domu“ pri Sv. Ivanu in to jutri 4. t. m. ob 5. uri pop. Pričakuje se udeležba tudi od strani prijateljev učiteljstva. Konečno je pa tudi vsakemu znano, kako znajo Svetoivančani proslaviti predvečer praznika sv. Cirila in Metoda! Zato — na gotovo svidenjel

Vsi oni člani „Delalskega podpornega društva“, ki imajo na posodo knjige iz društvene knjižnice, naprošeni so, da jih nemudoma vrnejo in to radi tega, ker se knjižnica izpopolni z novimi knjigami. Objednem se naznanja, da bo knjižnica radi tega zaprta do 1. avgusta.

Koncert društva „Kolo“, ki se je imel vršiti dne 12. t. m. se zopet odloži na 19. dan t. m. in to zaradi kolesarske slavnosti v Gorici. Povdarjamo, da se je društvo „Kolo“ iz obzirnosti do drugih društev že v drugič umaknilo se svojo prireditvijo. Opravičeno se sme torej nadejati, da bodo naša društva in občinstvo sploh uvaževalo to bratsko obzirnost ter da povrnejo mlo za drago s tem, da se v obilem številu udeležijo prihodnjega koncerta „Kola“.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi svojo vrtno veselico v nedeljo dne 19. t. m. v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu. Vspored in drugo se objavi pravočasno.

Čitalnica pri Sv. Jakobu uprizori v nedeljo 19. t. m. na vrtu „Kons. društva“ narodno igro „Rokovnjači“. Toliko na znanje bratskim društvom.

Darovi.

Ciril Metodijev dar moški podružnici družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu so nadalje poslali p. n. gg.: Jakob Bambič K 10, Simon Pavlinovič K 5, dr. I. K 4, dr. V. 4 K, Jernej Novak K 2, I. Vovk K 2. Neimovan K 2, vsi v Trstu, J. Pangerc in A. Sancin v Dolini K 2.

Srčna hvala!

Isti podružnici je poslal gospod Filip cand. iur. iz Tomaja K 21/40

Denar hrani uprava.

G. ca Zorka Kravos je nabrala ob priliki „Sokolovega“ izleta v Devin K 9/42 s prodajo razglednic, katere je daroval v to svrhu g. J. Gorenjec, knjigotržec.

Vesti iz Goriške.

Zveza narodnih društev na Goriškem šteje sedaj 80 društev.

Velikolaške demonstracije. Od Binkoštnih praznikov, ko se je politična oblast postavila popolnoma na stran goriških neodrešenec, zrasel je tem greben tako visoko, da se postavljajo, kakor da bi v Gorici gospodovala že peterorogata savyjska zvezda. Slovenec pred temi ljudmi ni nikjer varen ne po dnevu ne po noči, povsodi se ga izživa, zasramuje in, ako nansša prilika, tudi pošteno naklesti,

Zakaj trpé otroci na driski? Mej tem, ko je v hladni letni dobi driska razmeroma redka in precej brez nevarnosti, nastopa začetkom poletne toplote pogostejše, da v najbolj vročih mesecih celo jako pogosto in je nje razvitek tako nagel, tako nevaren, da v takih časih umrljivost otrok strahotno narašča. To žalostno dejstvo, ki se pojavlja sicer v velikem mestu najhujše, a se opaža v večji meri tudi mej otroci na deželi, je v jako tesni zvezi z dvema važnima okoliščinama, namreč v prvo po vsled vročine zmanjšanem odporu malih otrok in potem pojav silno nagle razmnožitve bakterij in kemične razkrojitve kravjega mleka. Proti zadnje imenovani škodljivosti lahko mati dobro zavaruje svojega otroka, ako vporablja kot izključno otroško hrano že skoro pol stoletja dobro se obneslo čisto alpsko mleko vsebujočo Nestléjevo otroško moko, katere je vedno vporabna, vedno nastiljiva, nikdar kislasta ali razkrojna in vzdržuje red v delovanju prebavnih organov.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

Nova prodajalnica ::

z veliko izbero hišnih in kuhinjskih predmetov po najzmernejših cenah.

Vincenz Pibrouz, junior

ulica delle Poste št. 3.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

Velika zaloga sira ::

s specijaliteto lastnega izdelka

Parmegiano, Reggiano, Lodigiano ovčji, EMENTHAL itd.

Vsi izdelki stari in prastari. Absolutno konkurenčne cene.

Donà & Perissinotto

Trst, ulica Giuseppe Parini št. 4.

F. Pertot

urar I. vrste

Trst, ul. Poste Nuove 9

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poullards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Učni zavod za deklice, šolske sestre v Trstu

via P. Besenghi št. 6

Izvrstna lega, krasen razgled na morje in okolico, čisti zrak, vrt, novo moderno opremljeno poslopje, električna razsvetljava, kopališče, telegrafnica.

V št. 1. 1908/09 se odpre poleg ljudske šole in trgovskega tečaja I. in II. razr. deklinskih šol s nemškimi učnim jezikom in slovenskim in italijanskim tečajem in gospodinjstva šola.

Krana in stanovanje mesečno 60 K. Za gojenke, ki so samo čez dan v zavodu 24 K.

Šolnina za ljudsko šolo in trgoški tečaj po 10 K, licej 16 K, gospodinjstva šola 20 K.

Prilika!

V prodajalnici izgotovljenih oblek in krojačnici

M. FARCHI, Trst

ul. Giacinto Gallina št. 8 (Prej v ul. delle Legna)

prodaja oblek, površnikov, paleto in blač

Najfineje blago.

Cene čudovito nizke!

Pozor na
:: naslov!

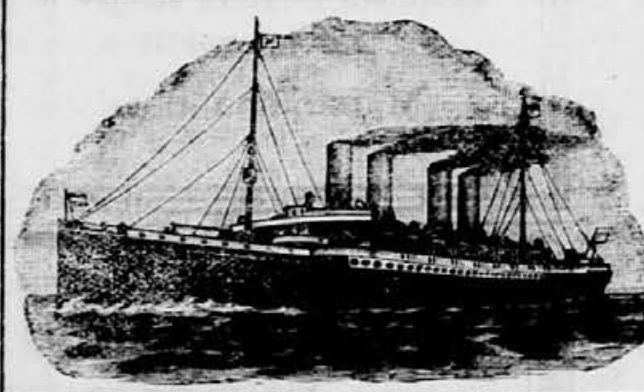
Pohištvo

solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Malcantone 7

Kdor hoče potovati hitro in lepo v AMERIKO, naj se vozi s parniki največje svetovne družbe

Severno-nemški ::::

Lloyd v Bremenu.

Informacije glede cen, črt itd. itd. se dobivajo vedno brezplačno.

Potovanje iz Trsta skozi Bremen v New-York

traja samo 7 dni.

Odhodi v Severno Ameriko iz Trsta skozi Bremen trikrat v tednu. Potniki, ki potujejo na parnikih Severno-nemškega Lloyda so sprejeti povsodi od društvenih uradnikov. — Kdor hoče oditi v Ameriko, naj piše takoj, da se okoristi prilike potovati ceno in lepo. CENE ZMERNE.

Na ladiji dobra poskrba.

Potne listke se zamore dobiti v Trstu pri

F. Stumpe, Piazza Giuseppina 1

vse pred očmi javnih varstvenih organov. Tako se ni godilo niti pod glavarjevanjem komisarjev Contina in Prinziaga!

V vrtu nekdanje Ritterjeve hiše vršila se je v nedeljo popoldne veselica v korist zloglasne Lege nazionalne, katere se je vdeležilo vse, kar se čuti v Gorici neodrešenega; „počastilo“ je te ljudi s svojo navzočnostjo tudi mnogo nemških družin in več oficirjev, kar jim pa ni bilo nič prav, ker praskali so eden drugega, kar imajo ti „gnocchi“ med njimi opraviti? Tukaj naj bo pribito, da je vojaška oblast na vpliv politične oblasti prepovedala oficirjem vdeleževati se slovenskih zabav in veselic.

Laški podanik Silvio conte Mels-Colloredo ima v Gorici nekaj vzgojevalni zavod, čegar gojenci so večinoma Hrvatje in Nemci. Vseh je 20 in te je prignal vse na veselico „Lege“. Ta grof bi rad postal avstrijski podanik potem, ko se je do dobra prepričal, da v blaženi Italiji zanj ni kruha. Avstrijska vlada mu je tudi prepovedala, nadejati si naslov „grof“, dokler tega ne dokaže z diplomom priznanim po Avstriji.

Med veselicami so se razpečavale kolajne z glavo Danteja, Garibaldija, Carduccijsa in pod roko tudi Oberdanka. Mestna godba je sviralu pronesirano laške kamade, neko pevsko društvo je moralo petkrat ponoviti arijo „Patria oppressa“ iz Verdijeve opere „Macbet“ in večkrat himno „Lege“.

V ponedeljek je bila na Trstniku običajna tombola v korist zapuščenih dečkov. Ljudstvo se je kar trlo, posebno veliko je bilo Bricev; drugih okoličanov pa prav malo, ti so se rajši vdeležili veselici v Štandrežu in Vrtojbi. Med tombolo so spuščali izpred karvarne Europa, kjer je glavno zbirališče Mazzinijancev, zeleno-rdeče balončke s privezanim belim papirjem ter jim brupno ploskali.

Zvečer je bila zopet veselica „Lege“ v Ritterjevem parku. Takrat so bili Lahi čisto pred seboj in so neovirno dajali duška svojemumu mišljenju tako, da se je njih kričanje slišalo malone po vsem mestu. Mestna godba je neprenehano sviralu irredentično in politično navdihnjene komade, med drugimi tudi „Marameo“, in „Lasse pur“.

Sploh sta bila, nedelja in ponedeljek posvečena vselaškemu atremljenju in navdušenju za združeno mater Italijo. Slovenci priroščijo neodrešencem gotovo njih vsakojake zabave; kaj pa misli o teh demonstracijah politična oblast, goriške Slovence še manje briga, nego lanski sneg.

St. Michele-Osegljano. Neki popotnik nam piše:

Hudo je pripekalo z jasnega neba, ko sem jo ubiral peš iz Ajdovščine proti Gorici. Razni opravički niso dopuščali, da bi potoval z železnico. Vročina, huda žeja in cestni prah so zahtevali, da sem krenil od časa do časa do kake postaje, si oplaknil suho grlo s kako tekočino (ne z vodo!) ter krenil dalje. Imam pa to grdo navado, da vtkam svoj nos povsodi ter sem si ta dan vtepel v glavo: povsodi kaj zavohaš, glej, da tudi danes kje kaj iztakneš! Ta sklep sem napravil že iz Ajdovščine gredé. Ogledovati sem začel obcestne v kamen vklesane napise posamičnih vasij, v katere se prihaja z glavne ceste po stranskih poteh.

In glej, kaj sem iztaknil! Zgornjo spako. Mimo Šempasa grede, desno, sem zapazil „St. Michele Osegljano“. Kmalu bi bil tebeblil uznač v prah. Presenečen sem bil tem bolj ker sem smatral občino Ozeljan kakor napredno. Pojte se solit s tako naprednostjo, ko nimate toliko ponosa v sobi ter trpite gorenji napis v svoji občini! Lepo spričevalo naprednosti! Kaj pravite na to očetje starešine? Kar zgražal sem se ob misli, da klesar nebi računal niti 10 K za izklesanje slovenskega napisa, kakoršne se vidi povsodi do Gorice. Kaj si morejo misliti ptujci! Ozeljanci! Vzdrinite se vendar ter odpravite zgornjo spako, ako hočete, da Vas bomo spoštovali kakor narodne moše in ako nečete, da se Vam bodo ptujci posmehovali.

Vesti iz Kranjske.

S Planine pri Vipavi. Veselica našega bralnega društva „Ojstri vrh“ dne 21. junija se je izbornu izvršila vzlic okolnosti, da se je začetek zakasnili za cele tri ure. Hvala na tem pevcem iz Šmarji pod vodstvom g. nadučitelja Kavsa in pa godbi 47 pešpolka v Gorici! Hvala vam vsem, ki ste nas prišli počastiti. — Hvala pa tudi vam in doleznih krajev, ki ste brez umetniškega užitka zapustili Planino radi škandalozne intrige od strani tukajšnjega županstva, ki je samovlastno in ne meneč se za podeljeno dovoljenje od strani c. k. okrajnega glavarstva zaustavilo godbo v Gorici in s tem zakasnilo začetek za dobre tri ure. Podrobnosti o tej predrznosti našega županstva kasneje. Na svidenje torej — gospod župan in pomagati — na svidenje na pristojnem mestu. Škodovali ste nam res, ali pazite, da se niste urezali. Skrbeli bomo da vas svet spozna.

Vesti iz Štajerske.

Suša. Po vsej savinski dolini vlada grozna suša in ako ne bo dežja, v kratkem, je la-kota neizogibna. Više ležeče vasi v hribih nimajo že tri, štiri in pet tednov nobene vode; ure daleč jo morajo dovažati. Kmetje prodajajo živino.

Umrl je v Celju v soboto odvetnik dr. Stepischnegg, ki ga je bila nedavno zadela kap.

Na zadnjih dopolnilnih občinskih volitvah. v Št. Ilju v Slov. Goricah so zmagali Nemci in nemškutarji. Ta vseh pripisujejo Nemci uplivu Südmärke.

Razne vesti.

Nesreča z avtomobilom. Pri Medonu blizu Pariza je avtomobil grofa Subarvilleja trčil skupaj s parnim tramvajem. Sofer je bil ubit, grof in strojevodja pa težko ranjena.

Za pomiloščenje Sicinskega. Skoro vsi galiki poljaki listi zahtevajo, da se Sicinskega pomilosti. „Kurjer Lwowski“ pravi, da poljski narod ne zahteva kri za kri. Poljaki odpustajo atentatorju in prosijo pomiloščenja.

Nemški cesar Viljem nastopi v ponedeljek 6. t. m. svoje potovanje po severnem morju.

Prodaja se pohištvo in zemljišče na lepi poziciji v Bazovici št. 199 Ivan Grgič 997

Kovačnica v najlepšem kraju Vipave, se da radi bolehnosti lastnika v najem. Ista je preskrbljena z vsem potrebnim orodjem in stroji. Najemnina po dogovoru. Fran Ščuka, kovaški mojster, Vipava. 1000

Odda se v najem soba za tri gospode po 6 kron mesečnega plačila. Ulica Pano-rama (Škorklja) 276. 995

Sprejme se učenca za fotografsko stroko nad 14 let starega. Plačo dobi takoj. Ponudbe: — Anton Jerkič, Via delle Poste 10. 999

O priliki semnja sv. Uha v Dolini pri Trstu si usojam naznaniti slavnemu občinstvu, da bom odprl dne 4. julija osmico. Točil bom izvrstni domaći refosk in Alicante. Cena zmerna. Priporočam se P. N. občinstvu za mnogobrojen obisk. Z odličnim spoštovanjem Ivan Stranj, posestnik v Dolini št. 92. 881

Ugodna prilika. Prodajo se po gld. 32 novi Singerovi šivalni stroji. Triletna garancija. Blago od partije. Preprodajalcem se da popust. Ulica S. Caterina 9. dvorišče, skladišče 1, A. 813

Izvrsten teran društva iz Hrpolj toči se po 72 stot. liter pri Tonkaču na Opčinah. 964

Nov lokal v Dragi blizu postaje, izvrstno črno in belo vino in moškat, ter mrzle jedi. 966

V najem se vzame dobroduča gostilna ali trgovina v prometnem kraju med slovensko naselbino v mestu ali v deželi. Ponudbe pod „Prihodnost 100“ na Inzeratni oddelku Edinosti

V najem se odda soba z dvema posteljama za delavce. Ulica Chiozza št. 3 I. n., pri čevljarju.

Tvrda Ivan Simitz Barriera 32 s filijalko v ul. Glosue Carducci 31 prodaja po znanih nizkih cenah obleke in blago za moške obleke povsem nove. Specijalita drobni premetov za krojače. 1349

Verifikacija loterijskih sreč, samo pri Zoldan-u, Corso 29, II. nadstropje. Taksa 5 krajcarjev za naročnino, cene po dogovoru. 984

Rabim kovaškega pomočnika zmožnega vsakega dela. Plačilo po dogovoru. Sprejemem ga takoj v trajno službo. Fran Ščuka, kovaški mojster, Vipava. 994

Vinotržci kateri hočejo nastaviti svojo salogo vina za Kranjsko oziroma Kranj ali Škofjeloško okolico, obrnejo naj se na Janko Klun-a, trgovca Škofjaloka.

Odprla se je v ul. Gaspare Gozzi 1 MESNICA s prodajo konjskega mesa

katero se prodaja po navadnih cenah kakor v drugih mesnicah.

Proda se hiša v lepem kraju na Krasu ob državni in južni železnici. V hiši se nahaja trgovina z mešanim blagom, pekarna in tobakarna. Naslov pove Inzeratni oddelku Edinosti pod št. 982

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Casarima 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti, parfumov, fin. mlo. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenega sirupa, tamarinda, malinoveca itd. itd.

SUKNA
in modno blago
za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za suknjo
v Humpolcu
na Češkem.
TVORNIŠKE CENE VZORCI FRANKO.

Črevljarica
Baldinelli
Eleganca, trpežnost, ekonomija.
Sprejema se naročila po meri ter se izvršuje v 24. urah.
Sprejme se naročila za nepremočljive postole. Popravljanja po zmernih cenah.
Prodaja najboljših voščil za čevlje.
Trst, ulica Crosada št. 5, Trst
(Vogal ulice Punta del Forno).

Dr. A. Barkanović
specijalist za notranje in živčne bolezni
ima
SVOJ AMBULATORIJ
v Trstu v ulici Sanità št. 8
ORDINUJE: vsak dan od 10.1/2 do 12.1/2 ure zjutraj in 4.—5. popol.

Samo gl. 1.50
acetilenske
svetilke
za obesiti v vrtih ali pa postaviti na mize.
Manjši stroški nego s petrolejem.
Prodajalnica lončevine
AVANZO.
ulica Nuova št. 38.

BOGOMIL PINO
bivši urar v Sežani
ima svojo novo
prodajalnico ur
v TRSTU
ulica Vincenzo Bellini št. 18
nasproti cerkve sv. Antona novega
vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

Hočete se prepričati?
obiščite velika skladišča
Marije vdove Salarini
Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 8
(vogal Terrence). „Alla Città di Londra“
Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke kostumi za otroke. Povrtniki, močne jape, kožni ter raznih paletov. Obleke za dom in dolo. Delavnice obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (prijetni, agijski). Specijaliteti: blago to in izozemskih evropa. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovjši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Mehanična delalnica
avtorizovana za napeljavo vode in plina
GUIDO SAMBO
Zastopnik odlikovane tovarne gramofonov Teodor Pichler
GRAMOFONI od 50 K naprej z dobrim glasom in specijalne plošče na izbero.
Skladišče gramofonov, svetilk, aparatov za Auerjevo luč, mrežjo in ovi.
Popravljanje koles, gramofonov, motorov na plin ali benzin, električnih zvoncev in vsake mehanične dela.
Trst, Piazza San Francesco d'Assisi 8.

Zaloga moke prve vrste.
Aleks. Rupnik & C. - Trst
ulica Squero nuovo št. 11.
Zastopstva in glavna zaloga
najfinjših vrst pšenčne moke in krmlnih izdelkov
— poznatega valjčnega mlina —
VINKO MAJDIČ-a v Kranju
Brzjavi: Aleks. Rupnik — Trst.
Zaloga moke prve vrste

Vsled velikih pogodb, napravljenih direktno v AMERIKI
zamoremo zalagati
Trakove
za pisalne stroje vsakega sistema, prepisovalne ali ne, hektografske, litografske i. t. d. vsake barve, prve vrste, po
kron 4-50 enega
s pravico, da se očisti klijentu stroj brezplačno, naj bo njegov sistem kakoršensibodi.
GIUSEPPE FANO fu Dott. Gustavo
Trst, ulica Nuova št. 5, I. — Telefon 19-73.
Skladišče živalnih strojev in potrebščin, kakor tudi amerikan-skega pohištva, po absolutno konkurenčnih cenah.
— Mehanična delalnica za popraviljanje strojev. —

Prvo primorsko podjetje za
prevažanje pohištva in spedijsko podjetje
RUDOLF EXNER - TRST
Telefon št. 847. - Via della Stazione št. 17. - Telefon št. 7
Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.
Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.
(Pokliranje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)
Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shranjevanje lastna za to pripravljena suha skladišča.
Edini tržaški zavod za **VACUM-CLEANER**.
ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG
Točna postrežba in niske cene.